

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Βασίλειος Κ. Βουϊδάσκης

*Το Δικαίωμα της Ελευθερίας της Έκφρασης και
τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.*

Ιστορικο-κοινωνιολογική Προσέγγιση

εκδ. Παπαζήση, 2001

Σε αυτό το βιβλίο ο συγγραφέας διερευνά με ιδιαίτερη επιτυχία τη ζεύξη και την παράλληλη διαχρονική εξελικτική πορεία, του με τη φύση του ανθρώπου σύμφυτου δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Με μια ιστορικο-κοινωνιολογική προσέγγιση, χρησιμοποιώντας τις πρωτογενείς πηγές και τη διεθνή βιβλιογραφία, παρουσιάζει διαχρονικά τη δυνατότητα του ανθρώπου του παρελθόντος και του παρόντος να εκφράζει τη γνώμη του με 'όχημα' το λόγο, τον προφορικό στην αρχή, το χειρόγραφο των παπύρων, των περιγραμμένων και των κωδίκων αργότερα, τον έντυπο της γουτεμβέργειας ανακάλυψης και σήμερα με τα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής επικοινωνίας, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.

Από αυτή την αξιόλογη ερευνητική προσπάθεια διαπιστώνεται ότι τόσο στο μικροκοινωνιολογικό όσο και στο μακροκοινωνιολογικό επίπεδο, στην πρωτόγονη και την εξελιγμένη μορφή της κοινωνικής οργάνωσης, η ελευθερία ή η ανε-

λευθερία της έκφρασης της ατομικής και συλλογικής γνώμης εξαρτιόταν και εξαρτάται κάθε φορά από τις κοινωνικές δομές, τις πολιτικές, πολιτισμικές και τεχνολογικές συνθήκες. Ο βαθμός της ελευθεροτυπίας ή της λογοκρισίας συμπορεύτηκε διαχρονικά και συμπορεύεται ακόμα με το βαθμό της ύπαρξης ή της έλλειψης της ίδιας της δημοκρατίας, αφού το δικό της, τον κοινωνικό δυναμισμό αντανάκλούσε και αντανάκλα και το δικό της συνεχή αγώνα για την επιβίωση και τη βελτίωσή της αντικατόπτριζε και αντικατοπτρίζει ακόμα και σήμερα.

Αυτό διαφαίνεται από την ιστορικο-κοινωνιολογική αναδρομή, από την αρχαία έως τη σύγχρονη εποχή. Από την Ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα, τον ανατολικό και το δυτικό Μεσαίωνα έως την Αναγέννηση, τον Ευρωπαϊκό και τον Ελληνικό Διαφωτισμό, στη διάρκεια του 19ου και 20ου αιώνα, στις χώρες του καπιταλισμού και του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού, καθώς και την περίοδο της προ-επαναστατικής, μετα-επανα-

στατικής και σύγχρονης Ελλάδας. Παρά τις διαχρονικές αλλαγές των κοινωνικών δομών και τους κοσμοϊστορικής σημασίας κοινωνικούς μετασχηματισμούς, η παραβίαση του πανανθρώπινου δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης συνεχίζεται και το μόνο πράγμα που φαίνεται να διαφοροποιείται είναι ο τρόπος και η μεθόδευση.

Πρόκειται για μια πολύ ενδιαφέρουσα, πρωτότυπη στη θεματική και την προσφορά της στην επιστήμη έρευνα, η οποία σύμφωνα με την εντιμότητα που διακρίνει το συγγραφέα και την επιστημονική αντικειμενικότητα και δεοντολογία, φέρνει αξιόλογα και πάντα επίκαιρα στοιχεία στο φως της δημοσιότητας, προκαλώντας σοβαρούς προβληματισμούς και ερεθίσματα για κριτικό στοχασμό και γόνιμη συζήτηση. Δεν ασκεί κακοπροαίρετη και μυωπική δημοσιογραφική κριτική σε άτομα, σε κοινωνικές ομάδες, ή σε θεσμούς, όπως κάνουν μερικοί «τηλε-φωστήρες» και «τηλε-σωτήρες». Στο στόχαστρο της κριτικής βρίσκονται παλιές και σύγχρονες αυταρχικές κοινωνικές δομές, οι οποίες προσπάθησαν να φιμώσουν ή φιμώνουν ακόμα την ανθρώπινη φωνή, καταστρατηγώντας το αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και του λόγου.

Σε αυτό το βιβλίο συμπορεύονται αρμονικά η αυστηρότητα και η σοβαρότητα της επιστημονικής γλωσσικής διατύπωσης με τη γλαφυρότητα και την κατανόηση της έκφρασης του κειμένου, γι' αυτό και διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη έως την τελευταία σελίδα. Αποτελεί πραγματικά πολύτιμο πνευματικό απόκτημα στη βιβλιοθήκη όχι μόνο του κοινωνικού επιστήμονα, αλλά και κάθε προβληματισμένου ανθρώπου και πολίτη. Ιδιαίτερα σήμερα, στην αυγή του 21ου αιώνα, όπου τα ερτζιανά και τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα κατακλύζουν τους διεθνείς αιθέρες με τον άναρχο πλουραλισμό και την ασυντόνιστη πολυφωνία, πολλά θα είχαν να ωφεληθούν οι επικοινωνοί και οι αποδέκτες των ραδιοηλεκτρονικών μηνυμάτων. Πολύ περισσότερο οι ραδιοηλεκτρονικές επιχειρήσεις και όλοι οι εμπλεκόμενοι με την ενημέρωση φορείς θα εννοήσουν σε πόσο μεγάλο βαθμό καταστρατηγείται αυτό το πανανθρώπινο δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης και της μετάδοσης της πληροφόρησης και ότι με λίγο σεβασμό στη συνταγματική και νομοθετική τάξη και στους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, θα πρόσφεραν μεγάλη υπηρεσία στην ελληνική και την παγκόσμια κοινωνία.